

TURIZM QISHLOG‘I KONSEPSIYASINING QISHLOQ TURIZMI VA MEHMONXONA FAOLIYATI INTEGRATSIYASI NUQTAYI NAZARIDAN NAZARIY YONDASHUVLARI

Xudaynazarova Dilorom Xayrullaevna

Buxoro davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi,
Muhammad al-Xorazmiy nomidagi
Toshkent axborot texnologiyalari universiteti dotsenti, PhD
E-mail: dilorom2019@list.ru

Annotatsiya

Mazkur maqolada turizm qishlog‘i konsepsiyasi qishloq turizmi, mahalliy hamjamiyatga asoslangan turizm (community based tourism, CBT), barqaror turizm, turistik manzil boshqaruvi va mehmonxona faoliyati integratsiyasi nuqtai nazaridan nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotning maqsadi turizm qishlog‘ini faqat hududiy yoki etnografik birlik sifatida emas, balki ko‘p subyektki boshqaruv, tunab qolishga yo‘naltirilgan xizmatlar zanjiri, mahalliy ishtirok va barqaror rivojlanish tamoyillariga asoslangan kompleks turistik manzil modeli sifatida talqin qilishdan iborat. Tadqiqotda tizimli yondashuv, qiyosiy tahlil, kontent tahlil va konseptual sintez usullaridan foydalanildi. Natijada qishloq turizmi turizm qishlog‘ining resurs va tajriba bazasini, hamjamiyatga asoslangan turizm mahalliy ishtirok mexanizmini, barqaror turizm rivojlanish mezonlarini, turistik manzil boshqaruvi koordinatsiya va bozorga chiqarish mexanizmini, mehmonxona faoliyati esa mazkur tizimning markaziy infratuzilmaviy va iqtisodiy bo‘g‘inini shakllantirishi asoslab berildi. Maqolada O‘zbekiston sharoitida turizm qishlog‘i modelini ilmiy asoslash uchun mualliflik konseptual yondashuvi taklif etiladi.

Kalit so‘zlar: turizm qishlog‘i, qishloq turizmi, hamjamiyatga asoslangan turizm, barqaror turizm, turistik manzil boshqaruvi, mehmonxona faoliyati, oilaviy mehmon uylari, qishloq hududlari.

Аннотация

В статье теоретически анализируется концепция туристической деревни с позиций сельского туризма, туризма, основанного на местном сообществе, устойчивого туризма, управления дестинацией и интеграции гостиничной деятельности. Цель исследования состоит в интерпретации туристической деревни не только как территориальной или этнокультурной единицы, но и как комплексной модели дестинации, основанной на цепочке услуг, местном участии, ночёвке туристов и координированном управлении. В исследовании использованы системный подход, сравнительный анализ, контент-анализ и концептуальный синтез. Обосновано, что сельский туризм формирует ресурсную основу туристической деревни, туризм на основе местного сообщества определяет механизм локального участия, устойчивый туризм задаёт критерии развития, управление дестинацией обеспечивает координацию и продвижение продукта, а гостиничная деятельность выступает центральным инфраструктурным и экономическим звеном всей модели. Предлагается

авторский концептуальный подход к научному осмыслению туристической деревни в условиях Узбекистана.

Ключевые слова: туристическая деревня, сельский туризм, туризм на основе местного сообщества, устойчивый туризм, управление дестинацией, гостиничная деятельность, семейные гостевые дома.

Abstract

This article provides a theoretical analysis of the tourism village concept from the perspective of rural tourism, community-based tourism, sustainable tourism, destination management, and the integration of hospitality activities. The purpose of the study is to interpret a tourism village not merely as a territorial or ethnographic unit, but as a complex destination model based on a coordinated service chain, overnight stay capacity, local participation, and sustainability principles. The research applies a systems approach, comparative analysis, content analysis, and conceptual synthesis. The findings demonstrate that rural tourism forms the resource and experience base of a tourism village, community-based tourism shapes the mechanism of local participation, sustainable tourism establishes development criteria, destination management ensures coordination and market positioning, and hospitality activities constitute the core infrastructural and economic component of the model. The paper proposes an authorial conceptual approach for substantiating the tourism village model in the context of Uzbekistan.

Keywords: tourism village, rural tourism, community-based tourism, sustainable tourism, destination management, hospitality activities, family guest houses.

KIRISH

Turizmning qishloq hududlariga yoʻnaltirilgan shakllari ilmiy va amaliy jihatdan tobora dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Bunga bir tomondan ommaviy turizmning ekologik va ijtimoiy bosimi, ikkinchi tomondan turistlarning autentik tajriba, mahalliy hayot tarzi, landshaft va madaniy merosga qiziqishi sabab boʻlmoqda. Xalqaro tashkilotlar qishloq turizmini mahalliy bandlikni oshirish, hududiy iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, mahalliy mahsulotlarni bozorga olib chiqish va madaniy hamda tabiiy resurslarni saqlash vositasi sifatida koʻrmoqda [1], [3].

Mazkur jarayonda “turizm qishlogʻi” tushunchasi alohida ilmiy kategoriyaga aylanmoqda. U amaliy muomalada koʻpincha qishloq turizmi, etnoturizm, agro va ekoturizm bilan yaqin maʼnoda qoʻllansa-da, nazariy jihatdan ulardan kengroq mazmunga ega. Turizm qishlogʻi bu nafaqat maʼlum resurslarga ega hudud, balki turistning kelishi, tunab qolishi, mahalliy tajribani boshdan kechirishi, ovqatlanishi, harakatlanishi, isteʼmol qilishi va hudud bilan emotsional aloqaga kirishishini taʼminlaydigan kompleks xizmatlar tizimidir [2],[5], [8].

Oʻzbekiston sharoitida mazkur masala alohida dolzarblik kasb etadi. Chunki amaldagi normativ bazada turizm salohiyati yuqori fuqarolar yigʻinlari hududlarida kamida 20 ta oilaviy mehmon uyi tashkil etilib, yashash va ovqatlanishdan tashqari turistlarga kamida besh xil xizmat turi koʻrsatilganda bunday hududlarga “Turizm qishlogʻi” maqomi berilishi nazarda tutilgan. Oilaviy mehmon uylari, xostellar va boshqa kichik joylashtirish vositalarini roʻyxatga olish va sertifikatlashtirishni

soddalashtirish bo'yicha qarorlar qabul qilingan. Bu holat turizm qishlog'ining huquqiy talqini ham joylashtirish vositalari va xizmatlar diversifikatsiyasi bilan chambarchas bog'langanini ko'rsatadi [4], [7].

Mazkur maqolaning maqsadi turizm qishlog'i konsepsiyasini qishloq turizmi va mehmonxona faoliyati integratsiyasi nuqtai nazaridan nazariy jihatdan asoslashdan iborat. Shu maqsadga muvofiq qishloq turizmi, hamjamiyatga asoslangan turizm, barqaror turizm, turistik manzil boshqaruvi va kichik joylashtirish vositalarining o'zaro bog'liqligi tizimlashtiriladi, shuningdek O'zbekiston sharoitida mazkur konsepsiyaning ilmiy talqini bo'yicha mualliflik xulosasi ishlab chiqiladi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Qishloq turizmi bo'yicha ilmiy adabiyotlar tahlili ushbu tushunchaning yagona universal ta'rifga ega emasligini ko'rsatadi. Rosalina, Dupre va Wang tomonidan o'tkazilgan tizimli sharhda qishloq turizmining to'rtta asosiy jihati ajratiladi: joylashuv, barqaror rivojlanish, hamjamiyatga xos xususiyatlar va tajriba komponenti. Bunday yondashuv qishloq turizmini faqat geografik kategoriya emas, balki ijtimoiy, iqtisodiy va tajribaviy elementlarni birlashtiruvchi tizim sifatida ko'rishga imkon beradi [5].

Barqaror turizm konsepsiyasi qishloq turistik manzillarini baholashda muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi. UNEP va UNWTOning qo'llanmasida turizmni barqaror rivojlantirish uchun 12 ta maqsad va siyosat yo'nalishlari ko'rsatilgan bo'lsa, GSTC Destination Criteria hujjatida turistik manzillar uchun minimal mezonlar boshqaruv, ijtimoiy-iqtisodiy foyda, madaniy meros va ekologik muvozanat bo'yicha tizimlashtirilgan. Bu shuni anglatadiki, turizm qishlog'i modeli resurslarga tayanish bilan cheklanib qolmasdan, boshqaruv va mas'uliyatli foydalanish mexanizmlariga ham ega bo'lishi zarur [1], [2].

Hamjamiyatga asoslangan turizm bo'yicha tadqiqotlar esa mahalliy aholining rolini markazga qo'yadi. So'nggi empirik ishlar turizm mahalliy aholi daromadlari, yangi ko'nikmalar, ijtimoiy xizmatlar va muhitga munosabatga ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkinligini, biroq bunday natija faqat mahalliy aholining rejalashtirish va boshqaruvdagi real ishtiroki ta'minlanganda yuzaga kelishini ko'rsatmoqda. Bu esa turizm qishlog'ini yuqoridan joriy etilgan loyiha emas, balki mahalliy hamjamiyat manfaatlari va tashabbuslari bilan uyg'unlashgan model sifatida ko'rishni talab qiladi [6].

Turistik manzil boshqaruvi bo'yicha manbalarda turizm mahsulotining kompleks tabiatiga alohida e'tibor qaratiladi. Jahon bankining Destination Management Handbook hujjatida turistik manzil boshqaruvi turistik hududning muvaffaqiyati uchun strategik yo'nalish, bozor ma'lumotlari, manfaatdor tomonlar o'rtasidagi hamkorlik, ko'nikmalarni rivojlantirish, doimiy takomillashtirish va barqarorlik tamoyillariga asoslanishi ta'kidlanadi. Bu yondashuv turizm qishlog'ini alohida xizmat ko'rsatuvchi subyektlar yig'indisi emas, balki koordinatsiyalangan hududiy mahsulot sifatida ko'rishga undaydi [8].

Mehmonxona faoliyati, ayniqsa oilaviy mehmon uylari va kichik joylashtirish vositalari qishloq turizmida alohida ahamiyatga ega. Rural accommodation bo'yicha

tadqiqotlar turistning tunab qolish shakli, xizmat sifati va mahalliy tajriba o'rtasida kuchli bog'liqlik mavjudligini ko'rsatadi. Turistning tunab qolishi mavjud bo'lgan joylarda sarf-xarajatlar tuzilmasi kengayadi, qo'shimcha xizmatlar talab qilinadi va hududning iqtisodiy multiplikator effekti ortadi. Shu sababli joylashtirish vositalari qishloq turizmi modelida passiv infratuzilma emas, balki faol iqtisodiy institut sifatida talqin qilinadi [8; 9].

Shunday qilib, adabiyotlar tahlili turizm qishlog'i konsepsiyasini to'liq tushuntirish uchun kamida to'rtta nazariy asos zarurligini ko'rsatadi: qishloq turizmi resurs va tajriba bazasini beradi, hamjamiyatga asoslangan turizm ijtimoiy maqbulligini ta'minlashni shakllantiradi, barqaror turizm rivojlanish mezonlarini belgilaydi, turistik manzil boshqaruvi esa turistik mahsulotni birlashtiradi. Mehmonxona faoliyati esa mazkur nazariy bloklarning amaliy bog'lovchi bo'g'ini sifatida namoyon bo'ladi.

METODOLOGIYA

Maqola nazariy yo'nalishdagi tadqiqot hisoblanadi. Unda tizimli yondashuv, qiyosiy tahlil, kontent tahlil va konseptual sintez usullaridan foydalanildi. Birinchi bosqichda qishloq turizmi, barqaror turizm, hamjamiyatga asoslangan turizm, turistik manzil boshqaruvi va rural accommodation bo'yicha ilmiy ishlar hamda xalqaro metodik hujjatlar tahlil qilindi. Ikkinchi bosqichda ushbu manbalardagi nazariy kategoriyalar o'zaro solishtirildi. Uchinchi bosqichda O'zbekistonning normativ-huquqiy bazasi bilan qiyosiy uyg'unligi ko'rib chiqildi. To'rtinchi bosqichda mualliflik konseptual talqini ishlab chiqildi.

Mazkur metodologiyaning asosiy g'oyasi shundan iboratki, turizm qishlog'i bir vaqtning o'zida hudud, resurs, boshqaruv, bozor va servis kategoriyalarini birlashtiradi. Shu sababli uni faqat etnografik yoki geografik obyekt sifatida emas, balki turistning butun safar tajribasini qamrab oluvchi xizmatlar zanjiri sifatida tahlil qilish maqbuldir. Aynan mana shu yondashuv qishloq turizmi va mehmonxona faoliyati integratsiyasini asosiy ilmiy masalaga aylantiradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlil natijalari turizm qishlog'i konsepsiyasining ko'p qatlamli ekanini ko'rsatadi. Birinchi qatlam qishloq turizmi bo'lib, u hududning tabiiy landshafti, mahalliy turmush tarzi, an'analar, qishloq xo'jaligi faoliyati, hunarmandchilik va gastronomik xususiyatlarini turistik resursga aylantiradi. Boshqacha aytganda, qishloq turizmi turizm qishlog'ining "nima taklif qilinadi" degan savoliga javob beradi. Bu qatlam bo'lmasa, turizm qishlog'i tushunchasi mazmunan bo'sh qoladi.

Ikkinchi qatlam hamjamiyatga asoslangan turizm bo'lib, u "kim tomonidan va kim manfaatiga" degan savolni hal qiladi. Agar mahalliy aholi faqat xizmat ko'rsatuvchi arzon mehnat resursi sifatida qaralsa, turizm qishlog'i modelining ijtimoiy barqarorligi zaiflashadi. Aksincha, mahalliy aholi oilaviy mehmon uylari, uy oshxonalar, qo'llanma xizmatlari, hunarmandchilik savdosi va madaniy dasturlar orqali bevosita iqtisodiy foyda olsa, turizm qishlog'i hududiy rivojlanishning ichki

drayveriga aylanadi. Bu esa hamjamiyatga asoslangan turizm nazariyasining markaziy gʻoyasidir [6].

Uchinchi qatlam barqaror turizm boʻlib, u “qanday chegaralarda rivojlanish kerak” degan savolga javob beradi. Turizm qishlogʻida tabiat, suv resurslari, chiqindilar, transport yuklamasi, madaniy auteniklik va mahalliy ijtimoiy muvozanatni hisobga olmasdan turib iqtisodiy foyda orttirish mumkin emas [1], [2].

Toʻrtinchi qatlam turistik manzil boshqaruvi boʻlib, u “qanday birlashtirish va bozorga chiqarish kerak” degan savolni hal qiladi. Qishloq hududida alohida mehmon uylari, ustaxonalar, ovqatlanish nuqtalari va rekreatsion obyektlar mavjud boʻlishi yetarli emas. Ular yagona marshrut, yagona brend, yagona axborot maydoni va bir-birini toʻldiruvchi xizmat paketi sifatida ishlashi zarur[8].

Beshinchi qatlam mehmonxona faoliyati boʻlib, aynan shu qatlam turizm qishlogʻini oddiy tashrif nuqtasidan toʻlaqonli turistik mahsulotga aylantiradi. Tunab qolish imkoniyati boʻlmagan hududda turistning xarajatlari va vaqt sarfi keskin qisqaradi. Oilaviy mehmon uylari va mini mehmonxonalar mavjud boʻlganda esa turistning safar davomiyligi uzayadi, ovqatlanish, ekskursiya, transport, suvenir, ustaxona va mahalliy tadbirlar boʻyicha qoʻshimcha talab shakllanadi. [4],[7], [9].

1-jadval.

Turizm qishlogʻi konsepsiyasining asosiy nazariy yondashuvlari va ularning integratsion roli¹

Nazariy yondashuv	Asosiy mazmuni	Turizm qishlogʻidagi funksiyasi	Mehmonxona faoliyati bilan aloqasi
Qishloq turizmi	Landshaft, qishloq turmushi, anʼana, gastronomiya, mahalliy mahsulot	Resurs va tajriba bazasini yaratadi	Joylashtirishni qishloq tajribasining tarkibiy qismiga aylantiradi
Hamjamiyatga asoslangan turizm	Mahalliy ishtirok, foyda taqsimoti, vakolat	Hududiy ijtimoiy tayanch va ijtimoiy maqbulligini taʼminlashni kuchaytiradi	Oilaviy mehmon uylari modelini rivojlantiradi
Barqaror turizm	Iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik muvozanat	Rivojlanish mezonlari va cheklovlarini belgilaydi	Resurs tejamkor va masʼul xizmat modelini talab qiladi
Turistik manzil boshqaruvi	Koordinatsiya, marketing, brendlash, sifat nazorati	Turistik mahsulotni birlashtiradi va bozorga olib chiqadi	Mehmon uylari va xizmatlarni yagona paketga ulaydi
Mehmonxona faoliyati	Tunab qolish, servis, mehmondoʻstlik, kundalik xizmatlar	Turistik manzilni koʻp kunlik va daromadli mahsulotga aylantiradi	Butun tizimning infratuzilmaviy va iqtisodiy yadrosi boʻladi

1-jadvaldan koʻrinadiki, turizm qishlogʻi konsepsiyasi faqat qishloq turizmi bilan izohlanmaydi. U bir vaqtning oʻzida resurs, hamjamiyat, boshqaruv, barqarorlik va

¹ Muallif ishlanmasi manbalar asosida

mehmondoʻstlik omillarini oʻzida birlashtiradi. Bunda mehmonxona faoliyati boshqa nazariy bloklarning real iqtisodiy samara beruvchi boʻgʻiniga aylanadi. Chunki aynan tunab qolish shakli turizm qishlogʻini marjinal tashrif joyidan koʻp kunlik turistik manzilga aylantiradi.

Oʻzbekiston misolida bunday integratsion modelning huquqiy asoslari mavjud. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 13-avgust PF-5781-son “Oʻzbekiston Respublikasida turizm sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi Farmonida¹ “Turizm qishlogʻi” maqomining oilaviy mehmon uylari soni va xizmatlar paketiga bogʻlanishi, Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 10-iyuldagi 433-son “Oʻzbekiston Respublikasida turizm sohasini tiklash va rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi Qarorida² esa kichik joylashtirish vositalarini soddalashtirilgan tartibda tizimga kiritish nazarda tutilishi turizm qishlogʻining nazariy emas, balki institutsional jihatdan ham integratsiyalashgan model ekanini koʻrsatadi [4]; [7].

Olingan natijalar turizm qishlogʻini qishloq turizmining oddiy shakli sifatida emas, balki turistik manzil darajasidagi murakkab ijtimoiy-iqtisodiy tizim sifatida koʻrish zarurligini koʻrsatadi. Bunday yondashuv turizm qishlogʻini hududiy marketing, xizmatlar dizayni, barqaror boshqaruv va mahalliy qiymat zanjiri bilan bogʻlash imkonini beradi. Ayniqsa, mehmonxona faoliyati ushbu modelda ikkinchi darajali servis emas, balki butun tizimni iqtisodiy jihatdan ishga tushiruvchi markaziy unsur sifatida namoyon boʻladi.

Buning ilmiy ahamiyati shundaki, koʻplab tadqiqotlarda qishloq turizmi va mehmondoʻstlik faoliyati alohida-alohida oʻrganiladi. Amalda esa turist qishloq hududini alohida xizmatlar toʻplami sifatida emas, balki yagona tajriba sifatida qabul qiladi. Shuning uchun turizm qishlogʻini baholash va rejalashtirish metodologiyasida tunab qolish davomiyligi, oilaviy mehmon uylari bandligi, xizmatlar xilma-xilligi, mahalliy aholi ishtiroki va barqarorlik indikatorlari birgalikda hisobga olinishi kerak.

Oʻzbekiston uchun bunday yondashuvning amaliy foydasi yuqori. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 18-iyuldagi PF-102-son “Oʻzbekiston Respublikasida turizm infratuzilmasini yaxshilash va xorijiy turistlar oqimini yanada oshirishga qaratilgan qoʻshimcha chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi Farmoni³ turizm infratuzilmasini yaxshilash va xorijiy turistlar oqimini oshirishga qaratilgan qoʻshimcha chora-tadbirlarni nazarda tutadi. Bu esa turizm qishloqlarini alohida hududiy brend va koʻp kunlik turistik manzil sifatida rivojlantirish uchun siyosiy imkoniyat mavjudligini koʻrsatadi. Lekin bu imkoniyatdan foydalanish uchun infratuzilma, xizmat sifati, marketing va hamjamiyat tayyorgarligi bir vaqtning oʻzida rivojlanishi lozim [10].

¹ Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 13-avgust PF-5781-son “Oʻzbekiston Respublikasida turizm sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi Farmoni <https://lex.uz/docs/-4474527>

² Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 10-iyuldagi 433-son “Oʻzbekiston Respublikasida turizm sohasini tiklash va rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi Qarori <https://lex.uz/docs/-4930291>

³ Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 18-iyuldagi PF-102-son “Oʻzbekiston Respublikasida turizm infratuzilmasini yaxshilash va xorijiy turistlar oqimini yanada oshirishga qaratilgan qoʻshimcha chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi Farmoni <https://lex.uz/uz/docs/-7031233>

O‘zbekiston sharoitida turizm qishlog‘i modelini rivojlantirishda birinchi navbatda oilaviy mehmon uylari, mahalliy gastronomiya, hunarmandchilik, etnomadaniy tadbirlar, tabiiy marshrutlar va ichki logistika elementlarini yagona paketga birlashtirish zarur. Aks holda qishloq hududi turist uchun qiziqarli bo‘lsa ham, u ko‘p kunlik turistik manzil maqomiga erisha olmaydi.

Ikkinchidan, turizm qishlog‘ining samaradorligini baholashda faqat tashrif buyuruvchilar soni emas, balki turistning tunab qolish davomiyligi, joylashtirish vositalari bandligi, xizmatlar zanjirining mahalliy daromadga ta’siri, ayollar va yoshlar bandligi, resurslardan foydalanish bosimi hamda hududiy brendning tanilishi kabi ko‘rsatkichlardan foydalanish maqsadga muvofiqdir. Bunday yondashuv kelgusida mualliflik scoring model yoki kompozit indeks ishlab chiqish uchun ham nazariy poydevor yaratadi.

Uchinchidan, turizm qishlog‘ini boshqarish uchun mahalliy hokimiyat, turizm subyektlari, oilaviy mehmon uylari egalari, hunarmandlar, ovqatlanish xizmatlari va transport vakillarini o‘z ichiga olgan koordinatsion platforma zarur. Turistik manzil boshqaruvi elementlari bo‘lmasa, hatto boy resurs bazasi ham bozor nuqtai nazaridan yetarli samara bermaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, turizm qishlog‘i konsepsiyasi qishloq turizmi doirasidan kengroq mazmunga ega bo‘lib, u hududiy resurslar, mahalliy ishtirok, mehmondo‘stlik infratuzilmasi, xizmatlar diversifikatsiyasi va muvofiqlashtirilgan boshqaruvni o‘zida mujassam etgan kompleks turistik manzil modelidir. Shu bois turizm qishlog‘ini faqat tabiiy yoki etnografik salohiyat bilan izohlash metodologik jihatdan yetarli emas.

Maqolada qishloq turizmi turizm qishlog‘ining resurs va tajriba asosini, hamjamiyatga asoslangan turizm mahalliy vakolat va manfaatlar mexanizmini, barqaror turizm rivojlanishning me‘yoriy-cheklovchi tamoyillarini, turistik manzil boshqaruvi koordinatsiya va bozorga chiqarish mexanizmini, mehmonxona faoliyati esa butun modelning iqtisodiy yadrosini shakllantirishi asoslab berildi. Oilaviy mehmon uylari va kichik joylashtirish vositalari turizm qishlog‘ida infratuzilmaviy emas, balki strategik ahamiyatga ega bo‘g‘in sifatida baholanishi lozim.

Asosiy ilmiy xulosa shundan iboratki, turizm qishlog‘ini samarali shakllantirish uchun qishloq hududidagi resurslarni oddiy inventarizatsiya qilish yetarli emas. Ularni mahalliy hamjamiyat ishtiroki, tunab qolishga yo‘naltirilgan mehmondo‘stlik infratuzilmasi, xizmatlar zanjiri, barqarorlik mezonlari va turistik manzil boshqaruvi asosida yagona turistik mahsulotga aylantirish zarur. Ana shundagina turizm qishlog‘i hududiy rivojlanish, bandlik, madaniy merosni saqlash va xizmatlar sektorini chuqurlashtirishning real vositasiga aylanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. UNEP; UNWTO. Making Tourism More Sustainable: A Guide for Policy Makers. Paris; Madrid, 2005.

2. Global Sustainable Tourism Council. GSTC Destination Criteria. Version 2.0. Washington, DC, 2019.
3. UN Tourism. Tourism and Rural Development. Madrid, 2020.
1. 4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 13-avgust PF-5781-son “O‘zbekiston Respublikasida turizm sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Farmoni <https://lex.uz/docs/-4474527>
5. Rosalina P. D., Dupre K., Wang Y. Rural tourism: A systematic literature review on definitions and challenges // Journal of Hospitality and Tourism Management. 2021. Vol. 47. P. 134–149.
6. Dai Quang T., Hieu V. M., Cuong N. T. Toward sustainable community-based tourism development: Perspectives from local people in Nhon Ly coastal community, Binh Dinh province, Vietnam // Heliyon. 2023. Vol. 9. No. 10. e21035.
2. 7. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 10-iyuldagi 433-son “O‘zbekiston Respublikasida turizm sohasini tiklash va rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Qarori <https://lex.uz/docs/-4930291>
8. World Bank Group. Destination Management Handbook. Washington, DC, 2023.
9. Albaladejo-Pina I. P., Díaz-Delfa M. T. Rural tourism demand by type of accommodation // Tourism Management. 2005. Vol. 26. No. 6. P. 951–959. DOI: 10.1016/j.tourman.2004.06.013.
10. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 18-iyuldagi PF-102-son “O‘zbekiston Respublikasida turizm infratuzilmasini yaxshilash va xorijiy turistlar oqimini yanada oshirishga qaratilgan qo‘shimcha chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Farmoni <https://lex.uz/uz/docs/-7031233>

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir:	Xakimov Ziyodulla Axmadovich
Ingliz tili muharriri:	Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich
Rus tili muharriri:	Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li
Musahhih:	Karimova Shirin Zoxid qizi
Sahifalovchi va dizaynerlar:	Sadikov Shoxrux Shuxratovich Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2026-yil, mart, 3-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: info@marketingjournal.uz
Bot: [@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)
Tel.: +998977838464, +998939266610
Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 332/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. GOCT 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlartaro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**